

Afdeling Werk & Inkomen
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
2 maart 2020		Ester Biezen	
Onderwerp			
Resultaten Participatiewet 2019			

Geachte leden,

In de raadsadviescommissie heb ik toegezegd u regelmatig te informeren over de voortgang van de Participatiewet.

Deze brief gaat over de resultaten van de afdeling Werk & Inkomen in 2019.

U ontvangt nog een aparte brief over het armoedebeleid.

Arbeidsmarktsituatie

De Nederlandse economie vlakt iets af. Onder 45 plussers daalt de werkloosheid nog. De werkloosheid onder jongeren stijgt al weer enige tijd. De Osse arbeidsmarkt blijft iets minder gunstig dan regionaal of landelijk maar het verschil neemt af. Het percentage WW uitkeringen in procenten van de beroepsbevolking ligt in november 2019 in Oss op 2,8% (was 3,2% vorig jaar en 4% in november 2017) terwijl onze regio op 2,6% zit (was vorig jaar november 3,0% en landelijk op 2,5%).

Werkgevers kampen nog steeds met personeelstekorten. De krapte is zichtbaar in alle sectoren en in heel Nederland. Dat vraagt een flexibele arbeidsmarkt, waarin werkgevers openstaan voor alle kandidaten (inclusie) en werkzoekenden bereid zijn tot om-of bijscholing.

De mensen, die met deze gunstige economie, alsnog gebruik moeten maken van een bijstandsuitkering hebben een grote tot zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Er wordt fors geïnvesteerd in klantcontacten en trajecten om deze afstand kleiner te maken.

Bijstandsvolume

a Met uitkering

Het bijstandsvolume is in 2019 gedaald met 3,5%, van 1600 uitkeringen op 1 januari 2019 naar 1546 uitkeringen op 31 december 2019.

Grootste deel van de daling is veroorzaakt door uitstroom boven de 27 jaar en uitstroom van vergunninghouders. Er is fors geïnvesteerd in diverse leerwerktrajecten (scholing en werk in groeisectoren). De enige groep, die stijgt, zijn de jongeren onder de 27 jaar. Het betreft kwetsbare jongeren, vaak zonder startkwalificatie en met een arbeidsbeperking. Voorheen zou een deel van deze groep in aanmerking komen voor een Wajong uitkering.

Bestand			31-dec-15	31-dec-16	31-dec-2017	31-dec-2018	31-dec-2019	2019%
Met uitkering	Regulier bestand	< 27 jaar	118	129	156	144	153	6,30%
		> 27 jaar	1312	1336	1310	1287	1265	-1,70%
		Subtotaal	1430	1465	1466	1431	1418	-0,90%
	Vergunninghouder	< 27 jaar	32	64	75	41	20	-51,20%
		> 27 jaar	67	137	143	128	108	-15,60%
		Subtotaal	99	201	218	169	128	-24,30%
Totaal			1529	1666	1684	1600	1546	-3,50%

b Zonder uitkering, werk met loonkostensubsidie (LKS)

Op 31 december 2019 werken 400 mensen met loonkostensubsidie (inclusief Beschut Werk). Zij hebben een gemiddelde loonwaarde van 50,7%. 159 mensen zijn in dienst van IBN en 241 mensen hebben een dienstverband bij reguliere werkgevers. De loonkostensubsidie wordt betaald uit het uitkeringsbudget BUIG. Daarnaast wordt jobcoaching ingezet voor loonwaarde-ontwikkeling en baanbehoud. Dit wordt betaald uit het re-integratiebudget. Alle mensen met loonkostensubsidie in dienst bij IBN ontvangen jobcoaching/begeleiding op de werkplek. Bij de reguliere werkgevers heeft 54% jobcoaching/begeleiding op de werkplek.

Uit een recent onderzoek van Berenschot is gebleken dat Oss koploper is in Nederland (4e plaats) bij het aan het werk helpen van mensen met behulp van loonkostensubsidie.

Berenschot heeft hierbij de uitstroom uit de WSW en toename van mensen, die werken met loonkostensubsidie, betrokken.

Het is een Osse beleidskeuze om dit instrument actief in te zetten voor bijstandsgerechtigden met een loonwaarde-indicatie tussen de 30 en 80%. Dat geldt ook voor kwetsbare jongeren zonder uitkering en mensen uit het zogenaamde doelgroepregister.

Oss heeft deelgenomen aan de pilot loonkostensubsidie die door werkgeversorganisatie De Normaalste Zaak samen met Divosa is opgezet. Deze pilot is tot stand gekomen vanuit het

breed banenoffensief dat de staatssecretaris heeft gelanceerd. De pilot heeft als doel tot een uniform werkproces loonkostensubsidie te komen in Nederland, zodat werkgevers altijd op dezelfde wijze bediend worden. Het gevolg moet zijn dat werkgevers makkelijk overgaan tot het in dienst nemen van mensen met arbeidsbeperkingen.

Instroom

In 2019 is aan 532 mensen een uitkering toegekend.

De belangrijkste instroomredenen zijn:

Werkloos, geen recht op WW	80	15%
Langere tijd geen inkomen	67	13%
Einde WW-uitkering	61	11%
Verhuizing uit andere gemeente	52	10%
Einde studie	37	7%
Overig	235	44%
	532	100%

Doorstroom (diagnose en trajecten)

a) Diagnose- en arbeidstrainingscentrum De Rotonde

De Rotonde heeft 4 functies:

- Praktijkdiagnose stellen (maximaal 3 maanden);
- Arbeidstraining d.w.z. werknemersvaardigheden opdoen, fit maken of fit houden voor de arbeidsmarkt. Deze arbeidstraining zetten we in op onze locatie de Rotonde maar ook bij werkgevers zoals Macek, Flexspecialisten, R44 en Bloesem Theehuis. Hierdoor kunnen we meer maatwerk verrichten op verschillende werksoorten en vormen van werkomgeving/begeleiding. Resultaat van de arbeidstraining kan een baan zijn, een dienstverband bij IBN of een arbeidstoeleidingstraject.
- Trainingen in eigen taal voor vergunninghouders
- Sollicitatietraining

Op de Rotonde zijn accountmanagers, jobcoaches, arbeidsdeskundigen, werkconsulenten en werkbegeleiders werkzaam.

Resultaat Praktijkdiagnose en arbeidstraining:

124 personen zijn in 2019 aangemeld voor een traject bij de Rotonde.

- 9 mensen zijn uitgevallen binnen de diagnosefase, veelal vanwege medische of psychische redenen
- 1 persoon is direct doorgeleid naar een arbeidstoeleidingstraject
- 114 mensen zijn aangemeld voor arbeidstraining op de Rotonde.

105 personen hebben in 2019 hun traject bij de Rotonde afgerond. Hierbij zitten ook mensen die in 2018 zijn aangemeld en ergens in 2019 zijn uitgestroomd. 31 mensen zijn vanuit de Rotonde uitgestroomd naar werk en 13 mensen zijn rechtmatig uitgestroomd. Voor 10 mensen is geconstateerd dat betaald werk niet haalbaar is.

De overige 42 personen zijn vanuit de Rotonde doorgeleid naar een vervolgtraject bij IBN, R44, een leerwerktraject, een werkervaringsplaats of activeringstraject.

b) Overige trajecten naar werk

Naast de Rotonde investeren we in leerwerktrajecten zoals de diverse kweekvijvers. De combinatie van scholing/vakgerichte opleidingen met een werkstage bij werkgevers vergroot de kans op uitstroom. De gemeenten in onze arbeidsmarktregio zijn samen met ROC De Leijgraaf, Werkvloer en diverse ondernemers verantwoordelijk voor de diverse kweekvijvers. Leerwerktrajecten vinden plaats in groeisectoren zoals logistiek, schoonmaak, bouw, taxi, ict en zorg.

Ook hebben we samenwerkingspartners zoals SEC (Activeringstraject voor bijstandsgerechtigden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Door middel van sportactiviteiten werken we aan de vitaliteit van mensen waardoor zij stapjes maken in het re-integratieproces) en R44 Werkt (activerings- en arbeidstoeleidingstraject voor bijstandsgerechtigden. Door middel van vitaliteitsbevordering en arbeidstraining worden mensen klaargestoomd voor de arbeidsmarkt en geplaatst in betaald werk. In 2019 hebben we een traject gedraaid met organisatie Raidho om mensen die vastlopen weer in beweging te krijgen. Dit heeft positief uitgepakt en krijgt een vervolg in 2020. Naast de begeleidings/bemiddelingstrajecten die wij met eigen consultants en accountmanagers uitvoeren, maken we gebruik van externe bemiddelingsbureaus.

De uitstroom in 2019 is bewerkstelligd door:

Uitstroom werk per traject	totaal	%
eigen kracht bijstandsgerechtigde	32	12,36%
IBN	24	9,27%
Leerwerktrajecten	30	11,58%
Rotonde/accountmanagersteam	45	17,37%
Traject consultant	68	26,25%
R44	6	2,32%
Workfast	11	4,25%
Extern bemiddelingstraject	4	1,54%
Traject tot zelfstandige	5	1,93%
Vanuit werkervaringsplaats	1	0,39%
Doorgroei vanuit part-timewerk	27	10,42%
Overig	6	2,32%
Totaal	259	100,00%

Experiment "Zelf aan het stuur en op maat"

De gemeente Oss experimenteert samen met de gemeente Apeldoorn, Epe, Geldrop-Mierlo met het verstrekken van uitkeringen binnen de huidige mogelijkheden van de Participatiewet. We onderzoeken welke dienstverlening het beste werkt. Niet alleen op het gebied van toeleiding naar werk maar ook op het gebied van sociale participatie.

De Universiteit van Tilburg (UvT) doet het onderzoek. Er zijn 301 deelnemers.

Hierbij de huidige stand van zaken. Van de 301 deelnemers zijn er 165 uitgestroomd. Hiervan zijn 99 deelnemers vanwege werk uitgestroomd en 6 deelnemers vanwege studie. De andere 60 deelnemers zijn vanwege overige redenen uitgestroomd. Daarnaast verrichten 28 deelnemers deeltijd werk en 56 deelnemers een tegenprestatie zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg. Het eindverslag met evaluatie is net binnen. U wordt hier afzonderlijk van deze raadsinformatiebrief uitvoerig over geïnformeerd. Wel is al duidelijk dat uit de analyses van de vragenlijsten bij de consultants en de focusgroep gesprekken blijkt dat het opbouwen van een persoonlijke relatie, vertrouwen geven en aandacht, meer tijd voor het 'echte' gesprek, sturen op intrinsieke motivatie, een luisterend oor en loslaten sleutelbegrippen zijn voor het succes van de aanpak. Los van wat het betekent voor de consultants tellen natuurlijk nog meer de ervaringen van de deelnemer zelf: ook hij of zij moet baat hebben bij de andere aanpak. Op basis van een analyse van de BUS gegevens en de deelnemer vragenlijsten hebben we vastgesteld dat ook bij de deelnemers positieve en betekenisvolle resultaten zijn geboekt op het vlak van uitstroom naar werk, welbevinden en sociale participatie. Dit is bijzonder, omdat - zo weten we uit de literatuur - dit stabiele factoren zijn die niet zo gemakkelijk veranderen.

Uitstroom uit de uitkering**a volledige uitstroom uit de uitkering**

In 2019 zijn 623 personen volledig uitgestroomd uit de uitkering, namelijk 259 naar betaald werk met of zonder loonkostensubsidie (LKS), 47 vanwege studie en 317 om overige redenen zoals verhuizing, samenwoning, bereiken AOW leeftijd of handhaving.

b Parttime werk

In 2019 zijn, naast de 259 mensen die volledig zijn uitgestroomd naar werk, ook 102 mensen parttime/tijdelijk gaan werken. Zij ontvangen nog een aanvullende uitkering. Parttime werk is een manier om uiteindelijk volledig uit te stromen naar werk.

De parttime werkenden leverden gezamenlijk in 2019 via de inkomstenkorting een bespaarde uitkering op van 1.584.096,24 euro.

In Oss wordt parttime werk gestimuleerd via een tijdelijke inkomstenvrijlating. Bij tijdelijk werk wordt de uitkering niet beëindigd, zodat mensen niet opnieuw een uitkering hoeven aan te vragen. Het gaat vaak om werk voor een aantal weken.

C Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG)

Wij voeren een actief NUG-beleid op kwetsbare jongeren en mensen uit het doelgroepregister. Er zijn 63 mensen aan het werk gegaan vanuit deze dienstverlening.

Beschutte werkplekken

a aantallen

Taakstelling 2019 voor Oss is 86 fte van 31 uur (2631 uur beschut werk). Inmiddels zijn er 48 personen werkzaam in een beschutte werkplek, 1115 uur per week, dus 36 FTE. De Osse taakstelling is dus niet gerealiseerd. We lopen wel mee als 1 van de koplopers in Nederland. Dankzij onze praktijkervaring en resultaten zijn we regelmatig gesprekspartner aan landelijke overlegtafels. Zo is het ministerie onder de indruk van onze initiatieven om beschut werk goed neer te zetten. Denk daarbij aan de Osse pilot "van zorg naar werk" en de 3-fasen VSO pilot. We nemen deel aan de landelijke initiatieven inzake "switchen in de keten".

Tegenprestatie

Op 31 december 2019 verrichten 332 mensen met een bijstandsuitkering vrijwilligerswerk. Naast mantelzorgtaken vallen hier onder bijvoorbeeld vrijwilligersactiviteiten in de wijk, met ouderen, met jongeren en/of op sport en cultureel gebied. Bij elke vorm van contact wordt de mogelijkheid tot vrijwilligerswerk onder de aandacht gebracht. Dit doen we in samenwerking met Ons Welzijn. De effecten op sociale participatie zijn positief en significant. Mensen worden actiever in hun sociaal netwerk waardoor een proces van terugtrekking en berusting, die hoort bij een situatie van deprivatie en armoede, kennelijk wordt doorbroken. Dit is een belangrijk effect omdat het een indicatie is voor het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid en regie. Het niet bij de pakken neer gaan zitten en contacten leggen en onderhouden is de motor tot verbetering van de eigen situatie. Het is een indicatie voor het herwonnen vertrouwen in eigen kunnen.

Jongeren in de uitkering

Op 31 december 2019 ontvangen 173 jongeren onder de 27 jaar een uitkering. Van de 173 jongeren volgen er 65 een traject naar werk, 20 een traject voor inburgeraars en 88 jongeren zijn (op dit moment) niet geschikt voor werk. Zij zitten in zorg/hulpverlening, dagbesteding, vrijwilligerstraject etc. Wij zetten al geruime tijd extra capaciteit in om de jongeren die nu niet in staat zijn om te werken extra aandacht te geven. We monitoren de hulpverleningstrajecten, hebben intensief contact met het netwerk om de jongeren heen en hebben geparticipeerd met een aantal jongeren in de pilot Van Zorg naar werk. Van de jongeren (niet vergunninghouders) in de uitkering heeft 38% een opname in het doelgroepregister danwel een advies beschut werk. Zij zouden voorheen aanspraak hebben gemaakt op een WAJONG-uitkering.

Niet uitkeringsgerechtigden

Het aantal mensen zonder uitkering, dat momenteel dienstverlening krijgt, is gestegen van 118 31 december 2018 naar 160 op 31 december 2019. Hiervan krijgen 83 mensen nazorg danwel jobcoaching op de werkplek van de jongere.

Vergunninghouders: Participatie en werk**a. Veranderopgave inburgering**

De nieuwe Wet inburgering zal volgens planning op 1 januari 2021 in werking treden. Het hele inburgeringsstelsel gaat wijzigen. In maart/april ontvangt u hierover meer informatie. Om de beleidswijzigingen goed voor te kunnen bereiden is er voor de periode tot 2021 een financiële impuls voor gemeenten. Vanuit team vergunninghouders van de afdeling Werk en Inkomen is de voorbereidingstaak opgepakt.

Eind 2019 zijn de volgende werkgroepen van start gegaan:

1. Het adviseren van nieuwe en bestaande inburgeringsplichtigen over taalcursussen, inburgeringsaanbod en vervolgstappen. Deze werkgroep is de opmaat naar het de nieuwe wetsonderdeel 'Plan Inburgering en Participatie (PIP)' waarin de intake, trajectplan inburgering en voortgang voor de inburgeraar geregeld moet worden.
2. Het opzetten en verder uitbouwen van inburgeringstrajecten en – activiteiten. Deze werkgroep bereidt de nieuwe leerroutes binnen de wetgeving voor.
3. Arbeid en participatie. Deze werkgroep houdt zich bezig met de 'Module Arbeid en Participatie (MAP)' die opgenomen is in de nieuwe wetgeving.

In 2020 starten nog meer werkgroepen vanuit team vergunninghouders.

b. Pilot van A2 naar B1

Daarnaast zijn er van rijkswege middelen vrij gemaakt voor gemeentelijke pilots die ervoor zorgen dat de overgang van het huidige naar het nieuwe stelsel gemakkelijk kan verlopen. Leren van elkaar is daarbij de nadrukkelijke bedoeling.

Gemeente Oss is hoofdaanvrager voor de pilot B1-route: van A2 naar B1. De gemeenten Uden, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert (CGM), Boxmeer en Sint Anthonis en ROC De Leijgraaf zijn medeaanvrager en/of samenwerkingspartner in deze pilot.

Binnen de nieuwe wetgeving is het streven dat iedereen taalniveau B1 haalt. Taalniveau B1 is namelijk nodig voor een betere startpositie op de arbeidsmarkt. Met de pilot onderzoeken we wat er kan en nodig is voor nieuwkomers om taalniveau B1 te halen. We gaan daarbij niet uit van een vast opleidingsprogramma. De deelnemer stelt - samen met de docent - zijn/haar eigen leertraject samen. Dat doen ze met de individuele studieplanner. Hierin staat de leerstof, wat de deelnemer nodig heeft, hoe de deelnemer het aanpakt en de planning van het traject.

Eind oktober kregen we positief bericht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De middelen om de pilot uit te voeren zijn toegekend. Op 25 november is de eerste groep deelnemers in Oss van start gegaan. Vanaf 20 januari 2020 start de 2e groep in Cuijk. In totaal zijn er 34 deelnemers die, naast hun dagelijkse activiteiten (werk, gezin), proberen om in 1 jaar tijd taalniveau B1 te leren.

c. aantallen

In 2019 hebben we aan de landelijke huisvestingstaakstelling voldaan. 85 vergunninghouders (jong en oud) werden nieuwe inwoner van de gemeente Oss. Ondanks deze behoorlijke instroom daalt het aantal vergunninghouders met een bijstandsuitkering gestaag. Van 218 vergunninghouders eind 2017, naar 169 eind 2018 en uiteindelijk 127 vergunninghouders eind 2019.

We zien sinds vorig jaar een grote uitstroom naar werk en scholing. De activiteiten die we speciaal voor deze doelgroep uitvoeren lijken doeltreffend.

d. Combinatietraject inburgering en entree-opleiding

In september 2018 is bij ROC de Leijgraaf een eerste regionale groep jongeren gestart met een traject waarin een entreeopleiding en inburgering gecombineerd zijn. Zij halen in 2 jaar tijd het inburgerings- en entreediploma. In september 2019 is de 2e groep van dit regionale traject gestart.

In 2020 zijn de eerste resultaten te melden.

e. Training LEF voor vrouwen

LEF staat voor Leren, Emanciperen en Focus. Thema's zijn onder andere opvoeding, vrouwenrechten, leren, werken, gezondheid en tijd voor jezelf. Het is een empowermenttraining van 10 dagdelen, die ontwikkeld is door medewerkers Werk en Inkomen. Het doel is om vrouwen wegwijs te maken in Oss, ze meer zelfvertrouwen te geven en ze stappen te laten zetten in zelfstandigheid. Zodat zij mee kunnen doen in de samenleving.

In 2019 is de training 3 keer uitgevoerd. 2 Keer met groepen Syrische vrouwen en 1 keer met een groep Eritrese vrouwen.

Met alle vrouwen zijn vervolgafspraken gemaakt om de plannen die zij hebben in stapjes uit te kunnen voeren. Hierbij zijn ook samenwerkingspartners zoals GGD en Ons Welzijn betrokken.

Taalachterstand en educatie

Iedereen met een laag taalniveau én inburgeringsplicht (vergunninghouders) is zelf verantwoordelijk voor het leren van de Nederlandse taal. De consulenten volgen de taalontwikkeling van deze inburgeringsplichtigen nauwgezet.

Alle andere uitkeringsgerechtigden, die de Nederlandse taal niet goed beheersen, worden na de intake of hercontrole aangemeld bij de consulent educatie. Zij doet dan vooronderzoek naar het taalniveau en andere omstandigheden en meldt aan bij een opleiding of bij organisaties zoals Ons Welzijn en Maaslandgilde.

In 2019 zijn 160 aanmeldingen voor basisvaardigheden educatie (taal, digitale vaardigheden en omgaan met geld) ontvangen.

Van deze aanmeldingen zijn er 34 voor de wet Taaleis. Van deze personen komen er 15 oorspronkelijk uit Turkije, 10 uit Midden- en Oost Europa en 9 uit diverse andere landen.

De medewerkers educatie van Werk en Inkomen werken nauw samen met de coördinator en vrijwilligers van het Taalhuis Oss. Dit met als gezamenlijk doel om meer laaggeletterden van Nederlandse afkomst te bereiken.

Eind 2019 liep de educatie-overeenkomst met de regionale taalaanbieder IVIO af. De aanbesteding voor een nieuwe regionale taalaanbieder was in de 2e helft van 2019. De nieuwe educatie aanbieder voor de komende jaren is Capabel taal. De medewerkers educatie zijn vanaf het einde van 2019 betrokken bij de implementatie van de uitvoering van de educatietrajecten door Capabel taal.

Met vriendelijke groet,

C.P.W. van Geffen,
Wethouder Werk & Inkomen, Jeugdzorg en Onderwijs

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom.